

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 vtrum ius gentium sit idem quod ius naturale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

redundat. Unde si dā naretur filius, non est let a damnatione extrans pater. Et hoc experientia testatur. Propter hoc enim. Sicut dicitur. Locrensiū princeps; cum filio uterque esset. eruentis oculus; inter se & filium eruentis dicitur oculus. Propter hoc quoque David oculo Amou ab Absalom, parcendo Absalom, sibi ipsi pepercit. Non est igitur, absolute loquendo, inter patrem & filium iustum simpliciter, quomodo dicitur, sumatur.

Lib. 1. c. 3. In s. p. c. i. q. 2. tom. 5.

* Arg. 1. & i. fin. corp. ar.

Infra q. 58. ar. 7. ad 3. Et 2. dist. 44. q. 2. ad 1. cor. Et 5. Eth. lec. 11. lib. de offic. ca. 24. circa finem tom. 1. art. 1. huius q. 1. art. 1. ad 1. 1. 2. q. 90. ar. 2.

† ca. 3. to 5.

Li. 1. c. 6. circa finem to. 5.

Li. 1. c. 6. circa finem to. 5.

* lib. 8. c. 12. tom. 5. † li. 1. Pol. c. 3. & 4. to. 5. D. 803.

Quod naturalis rō inter omnes hoīes constituit id, qd apud omnes gentes custoditur, uocaturq; ius gentium. Et per hoc patet responsio ad Primum.

AD SECUNDUM dicendū, qd hūc hominem esse seruum absolute considerādo, magis quā aliu, nō hēt rōnem naturāle: sed solum fm aliquam utilitatē consequentē, inquantū utile est huic, qd regatur a sapientiori, & illi qd ad hoc iuerit, ut dicitur in 1. Polit. Et ideo seruitus pertinet ad ius gentium est naturalis secundum modum, sed non primo modo.

AD TERTIUM dicendū, qd quia ea quae sunt iuris gentium, naturalis ratio dicitur, puta, ex proprio habentia aequitatem: inde est, qd non indigent aliqua speciali institutione, sed ipsa naturalis ratio cam instituit, ut dicitur in 1. Polit.

ARTICVLVS IIII.

Utrum debeat specialiter distingui ius paternum & dominium.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur quod nō debeat specialiter distingui ius paternum & dominium. Ad iustitiam n. pertinet reddere unicuique quod suū est, ut dicitur Ambrosius in 1. de Officiis. sed ius est obiectum iustitiae, sicut dictum est. ergo ius ad unumquemque equaliter pertinet: & sic non debet distingui specialiter ius patris & domini. 2. Prater. Ratio iusti est lex, ut dictum est: sed lex respicit commune bonum ciuitatis, & regni, ut supra habitum est, non autem respicit bonum priuatum unius personae, aut tertiū unius familiae. non ergo dēt esse aliquod speciale ius, uel iustum dominium, uel paternum, cum dominus & pater pertineant ad domum, ut dicitur in 1. Politic.

3. Prater. Multae aliae sunt differentie graduum in hominibus, ut puta, quod quidam sunt milites, quidam sacerdotes, quidam principes. ergo ad eos dēt aliquod speciale iustum determinari.

SED CONTRA est, qd Phil. in 5. Eth. spāliter a iusto politico distinguit dñatiū & pñū, & alia hmoi.

RESPON. Dicendum, quod ius, siue iustum dicitur per commensurationem ad alterum. Alterum autē pot dicitur dupliciter. Vno modo, qd simpliciter est alterum, sicut quod est omnino distinctum: sicut apparet in duobus hominibus, quorū unus non est sub altero, sed ambo sunt sub uno principe ciuitatis: & inter tales secundum Phil. in 5. Ethic. est simpliciter iustum. Alio modo dicitur aliquid alterum non simpliciter, sed quasi aliquid eius existēs. Et hoc modo in rebus humanis filius est aliquid patris, quia quoddammodo est pars eius, ut dicitur in 8. Eth. & seruus est aliquid Dñi, quia est instrumentū eius, ut dicitur in 1. Polit. Et ideo patris ad filium non est comparatio, sicut ad simpliciter alterū. Et pp hoc non est ibi simpliciter iustum, sed quoddam iustum. I. paternum: & eadem rōne nec inter dñm & seruum, sed est iter eos dominium iustum. Vxor autem, quamuis sit aliquid uiri, quia comparatur ad eā sicut ad propriū corpus, ut patet per Apost. ad Ephes. 5. tamen magis distinguitur a uiro, quā filius a patre, uel seruus a dño. Assumitur. n. in quamdam socialem uitā matri-

monii: & ideo, ut Phil. dicit, inter magis est de ratione iusti, quā inter parentum & seruum: quia cum uiuant in immediatā relationem ad dominum, ut patet in 1. Polit. ideo magis est etiam simpliciter politicum iustum, quā economicum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod pertinet reddere ius suum unicuique, ut patet in diuersitate unius ad alterum. Sed dicitur quod sibi debetur, non proprie iustum. Et quia quod est filii, est patris: & uicē uersā, uel domini deo non est proprie iustum filium, uel domini ad seruum.

AD SECUNDUM dicendum, quod iustum filius, est aliquid patris: & similitertum seruus, est aliquid domini. Vnde ut consideratur ut quidam homo, est iustum se subsistens ab aliis distinctum: ut uterque est homo, aliquo modo distinctus. Et propter hoc est aliquid leges, quae sunt patris ad filium, uel domini ad seruum, hoc deficit ibi perfecta ratio iusti, ut patet in 1. Politic. dicendum, quod in ueritatibus personarum, quae sunt in immediatā relationem ad communitatis, & ad principem ipsius: & ideo ad secundam perfectam rationem iusti dicitur istud iustum secundum diuersitatem: & dicitur ius militare, uel magistratum, non propter defectum simpliciter dicitur paternum & dominium, sed quod unicuique cōditioni personae proprium officium aliquid proprium debetur.

AD TERTIUM dicendum, quod hoc deficit ibi perfecta ratio iusti, ut patet in 1. Politic. dicendum, quod in ueritatibus personarum, quae sunt in immediatā relationem ad communitatis, & ad principem ipsius: & ideo ad secundam perfectam rationem iusti dicitur istud iustum secundum diuersitatem: & dicitur ius militare, uel magistratum, non propter defectum simpliciter dicitur paternum & dominium, sed quod unicuique cōditioni personae proprium officium aliquid proprium debetur.

QVAESTIO LVIII.

De iustitia, in duodecim articulis.

- ¶ **DE** INDE considerandum est de iustitia, circa quam quaruntur quae sequuntur. Primo, Quid sit iustitia. Secundo, Utrum iustitia semper sit uirtus. Tercio, Utrum sit uirtus. Quarto, Utrum sit in uoluntate, sicut uirtus. Quinto, Utrum sit uirtus generalis. Sexto, Utrum secundum quod est in se, sit in essentia cum omni uirtute. Septimo, Utrum sit aliqua iustitia particularis. Octauo, Utrum iustitia particularis sit propria materia. Nono, Utrum sit circa passionem, uel rationes tantum. Decimo, Utrum medium iustitiae sit in uoluntate. Undecimo, Utrum actus iustitiae sit in uoluntate, cuique quod suum est. Duodecimo, Utrum iustitia sit propria materia uirtutes morales.

ARTICVLVS PRIMVS.

Utrum conuenienter diffiniatur iustitia, quod est constans uoluntas, ius suum unicuique tribuens.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur conuenienter diffiniatur iustitia, quod est constans uoluntas, ius suum unicuique tribuens. Iustitia enim, quae est